

Sygn. akt VI GC 258/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział VI Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: **J. K.**

przeciwko: **A. R.**

o zapłatę

I. **z a s ą d z a** od pozwanego A. R. na rzecz powoda J. K. kwotę 88.557,88 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem tysięcy pięćset pięćdziesiąt siedem złotych 88/100)z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 6.309,94 zł od dnia 15 stycznia 2011 r.,
- 12.097,05 zł o d dnia 2 kwietnia 2011 r.,
- 11.931 zł od dnia 15 lipca 2011 r.,
- 10.023,89 zł od dnia 30 sierpnia 2011 r.,
- 48.196 zł od dnia 25 grudnia 2010 r.,

do dnia zapłaty,

II. **o d d a l a** powództwo w pozostałym zakresie

III. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.045 zł (słownie: osiem tysięcy czterdzieści pięć złotych) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

IV. **z w r a c a** pozwanemu A. R. niewykorzystaną zaliczkę na wydatki w kwocie 500 zł (słownie: pięćset złotych).

Sygn. akt VI GC 258/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 31 października 2013 r.

Powód – J. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. R., w ostatecznie sprecyzowanym na rozprawie w dniu 25.10.2013 r. żądaniu, kwoty 88.558 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania tytułem należności z faktur przedłożonych do pozwu. Powód wyjaśnił, że na podstawie umowy z 1.04.2010 r. sprzedał pozwanemu urządzenie

w postaci odciągu trocin firmy (...) wraz z instalacją i montażem oraz uruchomieniem. W umowie tej udzielił kupującemu gwarancję, obowiązującą w okresie 6 miesięcy od sprzedaży. Pozwem objęta jest należność tytułem reszty wynagrodzenia za wykonanie powyższej umowy oraz należności za pozostałe faktury przedłożone do pozwu dot. podłączenia maszyn do sprzedanego urządzenia, jak też dostarczonych materiałów, które nie były objęte sporną umową.

Pozew został wniesiony pierwotnie do Sądu Rejonowego w Radomiu, a następnie postanowieniem z dnia 3.01.2013 r. z tamtejszego Sądu przekazany do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie, jako rzeczowo właściwemu (k. 60).

Sąd Okręgowy w Lublinie w dniu 5.03.2013 r. wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k. 72).

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty zgłosił zarzut formalny niewłaściwości Sądu Okręgowego w Lublinie, ponadto zarzucił brak wezwania powoda do usunięcia braków formalnych pozwu poprzez wymienienie w nim załączników oraz brak doręczenia odpisu pełnomocnictwa, wniósł o odrzucenie pozwu w związku z brakiem zdolności procesowej i sądowej wskazanych

w pozwie stron, a odnosząc się merytorycznie do sprawy wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, zarzucając, że roszczenie powoda wygasło na skutek jego zaspokojenia w oparciu o oświadczenie o potrąceniu z dnia 3.04.2013r. Przedmiotem potrącenia była wierzytelność pozwanego wyliczona z tytułu kary umownej na podstawie § 10 ust. 2 umowy pisemnej stron z dnia 1.04.2010 r. za nie naprawienie w terminie usterki urządzenia S. 45kW, zgłoszonej 20.10.2011 r. Pozwany zarzucił również, że dochodzona przez powoda należność z faktury VAT nr (...), na kwotę 10.023,89 zł, tytułem wynagrodzenia za podłączenie maszyn do instalacji odciągu trocin ujęta jest w wynagrodzeniu wynikającym z umowy z dnia 1.04.2010 r. Pozwany przyznał, że przysługuje powodowi roszczenie w kwocie 48.196 zł z tytułu wynagrodzenia umownego, bo w pozostałym zakresie spełnił świadczenie, ale w tej kwocie mieści się również należność z faktury nr (...), którą powód żąda w ten sposób podwójnie.

Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 9.07.2013 r. stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę tut. Sądowi (k. 112).

Strony podtrzymały w sprawie swoje stanowiska, przy czym powód zakwestionował zasadność i skuteczność potrącenia roszczenia przez pozwanego. Powód wyjaśnił, że wskazany w umowie termin do wykonania usługi serwisowej dotyczy jedynie naprawy gwarancyjnej i tylko przy tego rodzaju naprawie kupujący uprawniony był do naliczania kar umownych. W odniesieniu do sprzedanego urządzenia pozwany nie zgłaszał w terminie uszkodzeń, które wiązałyby się z prawem do naliczenia kar umownych za przekroczenie terminu naprawy.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 1.04.2010 r. strony zawarły umowę sprzedaży, której przedmiotem było określenie zasad współpracy między stronami w związku ze sprzedażą, instalacją oraz montażem i uruchomieniem przez powoda u pozwanego odciągu trocin firmy (...), według projektu i specyfikacji stanowiących integralną część umowy. W umowie strony ustaliły termin, miejsce i formę dostarczenia przedmiotu umowy (§ 2-4), wysokość i warunki zapłaty wynagrodzenia (§ 8) oraz zasady gwarancji i serwisu (§ 10). Zgodnie z § 10 tej umowy powód udzielił pozwanemu 6 miesięcznej gwarancji na sprzedane urządzenie, przy jednozmianowym systemie pracy oraz zobowiązał się, że na pisemne zgłoszenie uszkodzenia niezwłocznie wykona usługę serwisową w terminie nie dłuższym niż 14 dni, natomiast w przypadku przekroczenia tego terminu pozwanemu przysługiwać będzie kara umowna za każdy dzień opóźnienia w wysokości 0,5% wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy (umowa k. 8-12).

Ostatecznie wydanie, montaż i instalacja urządzenia nastąpiły początkiem grudnia 2010r. i w konsekwencji powód w dniu 10.12.2010 r. wystawił fakturę VAT nr (...) (k. 25) obejmującą pełne wynagrodzenie z tytułu tej umowy z uwzględnieniem wpłaconych zaliczek i pozostałą do zapłaty kwotą 63.196 zł (zeznania powoda na rozprawie z dnia

25.10.2013 r.). Poza sporem było, że na dzień rozstrzygnięcia pozwany zalegał powodowi tytułem wynagrodzenia z tej faktury kwotę 48.196 zł (sprzeciw k. 79).

Na podstawie zeznań powoda J. K. Sąd ustalił, że w oparciu o dalsze zlecenia pozwanego dokonywał on czynności polegających na podłączaniu kolejnych urządzeń do instalacji odciągu trocin, a strony fakt zlecenia i wykonania tych czynności dokumentowały w drukach zatytułowanych „Protokół serwisowy”. I tak na podstawie protokołu serwisowego nr (...) (k. 28-30) powód dokonał podłączenia wymienionych tam urządzeń w dniach od 9-12.08.2011 r. i wystawił z tego tytułu fakturę VAT nr (...) (k. 21). Podłączenie tych urządzeń nie było objęte treścią umowy pisemnej z dnia 1.04.2010 r. i było odrębnie zlecane oraz podlegało odrębnemu wynagrodzeniu. Na podstawie protokołu serwisowego nr (...) (k. 36-38) powód wykonał czynności objęte tym zleceniem i na tej podstawie wystawił fakturę VAT (...) z dnia 30.06.2011 r. (k. 22). Na podstawie protokołu serwisowego nr (...) (k. 32-33) powód wykonał czynności tam zlecane i z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (k. 23). Ponadto powód wystawił na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) z dnia 31.12.2010 r. obejmującą materiały do wykonanych czynności.

Pozwany należności z w/w faktur nie zapłacił.

Na żądanie powoda pozwany przedłożył mu podpisane potwierdzenie salda według stanu rozliczeń na dzień 31.01.2012 r., w którym objęte były należności z tytułu faktur dochodzonych pozwem na łączną kwotę 98.557,78 zł, przy czym w tym uzgodnieniu salda zobowiązanie z faktury nr (...) wynosiło 58.196 zł.

Na podstawie zeznań powoda ustalono, że pozwany w sierpniu 2011 r. zgłosił uszkodzenie urządzenia S. 45kW, wchodzącego w skład odciągu trocin. Na powyższe zgłoszenie pracownik powoda obejrzał to urządzenie i stwierdził, że uległo ono spaleni. Mając na uwadze fakt, że zdarzenie to miało miejsce po upływie udzielonej pozwanemu gwarancji powód zgodził się urządzenie to odebrać od pozwanego jedynie celem sprawdzenia czy nadaje się ono tylko do wymiany, czy też możliwa jest jego naprawa. W tym celu odebrał od pozwanego to urządzenie w dniu 20.10.2011 r. (dowód WZ k. 84). Ponieważ okazało się, że urządzenie nadaje się jedynie do wymiany, a pozwany wymiany tego urządzenia nie zażądał i uszkodzonego urządzenia nie odebrał z powrotem, w istocie do tej pory znajduje się ono u powoda, przy czym z uwagi na rodzaj uszkodzenia nie jest zdatne do jakiegokolwiek użytku i gotowe do zwrotu. Pozwany w dniu 3.04.2013 r. sporządził notę księgową nr (...) (k. 82) obciążającą powoda kwotą 81.680,83 zł z tytułu kary umownej zgodnie z § 10 ust. 2 umowy z dnia 1.04.2010 r. W tym samym dniu złożył także oświadczenie o potrąceniu własnej wierzytelności z tytułu w/w kary umownej naliczonej w związku z nieterminowym wykonaniem usługi serwisowej dotyczącej urządzenia S. 45kW z wierzytelnościami powoda z faktur VAT nr (...) (oświadczenie o potrąceniu k. 81).

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na w/w dowodach z dokumentów, jako niebudzących wątpliwości, co do ich prawdziwości i treści, niekwestionowanych przez strony. Sąd dał wiarę również w całości zeznaniom powoda J. K., jako spójnym, logicznym, dającym pełny obraz okoliczności faktycznych dot. łączących strony stosunków cywilnoprawnych. Na podstawie art. 302 § 1 kpc Sąd ograniczył dowód z przesłuchania stron jedynie do przesłuchania powoda, albowiem pozwany mimo prawidłowego wezwania na termin rozprawy, pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania, stron nie stawiał się.

Sąd pominął wnioski dowodowe pozwanego z zeznań świadków D. R. i P. K., jako zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, bo dotyczące okoliczności bezspornych między stronami, jak też wykazanych dowodem z dokumentu. Mianowicie świadkowie ci mieli być przesłuchiwani na okoliczność wydania powodowi uszkodzonego urządzenia S. 45kW, czego powód nie kwestionował, a data jego wydania potwierdzona była dowodem WZ, złożonym przez pozwanego. Dowód ten również nie był kwestionowany przez powoda. Należy podkreślić, że powód w swoich zeznaniach w sposób wiarygodny i pełny opisał okoliczności zgłoszenia uszkodzenia tego urządzenia podając datę wcześniejszą niż czynił to pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Pozostałe dowody, przedłożone przez strony i nie wymienione w okolicznościach faktycznych, Sąd pominął w ocenie jako nieistotne dla rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie bezsporne między stronami było zawarcie i wykonanie przez powoda umowy z dnia 1.04.2010r., w ramach, której powód dostarczył pozwanemu urządzenie do odciągu trocin D., które w przedsiębiorstwie pozwanego zainstalował i uruchomił. Bezsporna również była wysokość wynagrodzenia należnego powodowi, a niezapłaconego przez pozwanego z tego tytułu, tj. pozostała do zapłaty kwota 48.196 zł z faktury vat nr (...) z dnia 10.12.2010r. Faktura ta objęta została oświadczeniem pozwanego o potrąceniu, zawartym w piśmie z dnia 3.04.2013r. Pozwany dokonał potrącenia swojej wierzytelności również z dalszymi należnościami objętymi pozwem, a to z faktur VAT nr (...). Był to jedyny zarzut pozwanego odnośnie tych wierzytelności, co oznacza, że należności z tych faktur, co do zasady i wysokości nie były przez pozwanego kwestionowane. Dlatego rozstrzygając o żądaniu pozwu w tym zakresie należało rozważyć czy pozwany udowodnił istnienie roszczenia przedstawionego do potrącenia oraz skuteczność oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności. To na pozwanym spoczywał ciężar dowodu powyższego (art. 6 kc w zw. z art. 498 i nast. kc).

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie udowodnił roszczenia wzajemnego wobec powoda oraz skuteczności oświadczenia o potrąceniu, a w konsekwencji wygaśnięcia zobowiązania wobec powoda na skutek wzajemnego umorzenia się wierzytelności (art. 498 § 2 kc).

Przedstawiona przez pozwanego wierzytelność do potrącenia to naliczona przez niego na podstawie § 10 ust. 2 umowy stron z dnia 1.04.2010r. kara umowna z tytułu niewykonania przez powoda naprawy serwisowej urządzenia S. 45 kW, które pochodzi z odciągu trocin D.. Niewątpliwie usterka urządzenia zgłoszona została przez pozwanego po upływie 6 miesięcznej gwarancji udzielonej przez powoda. Po pierwsze uszkodzenie nie zostało zgłoszone pisemnie, czego wymaga treść §10 ust.2 umowy. Po drugie okres gwarancji kończył się, bowiem z upływem początku czerwca 2011r., a usterka została zgłoszona w sierpniu 2011r., jak twierdzi powód, przy czym urządzenie wydane zostało powodowi dopiero 20.10.2011r. (dokument WZ k. 84) i to, podkreślić należy, nie do naprawy, lecz ustalenia rodzaju uszkodzenia i ewentualnej możliwości naprawy za stosownym wynagrodzeniem. Skoro zgłoszona usterka nie była naprawą gwarancyjną (serwisową) w rozumieniu

§ 10 umowy to pozwany nie był uprawniony do naliczenia kary umownej za przekroczenie terminu naprawy w oparciu o treść § 10 ust. 2 umowy. Powód

w zeznaniach w sposób racjonalny i w pełni wiarygodny wyjaśnił zgodny zamiar i cel uregulowania zawartego w § 10 umowy odnośnie bezpłatnego serwisu związanego z udzieloną gwarancją, obowiązku terminowego wykonywania napraw gwarancyjnych, obwarowanego zagrożeniem naliczenia kary umownej za przekroczenie 14 dniowego terminu do takiej naprawy. Niewątpliwie uregulowanie to nie dotyczy wszelkich zgłaszanych napraw, bo wówczas nie byłoby to uregulowane w paragrafie regulującym warunki gwarancji i serwisu. Powyższe daje podstawę do przyjęcia, że zgłoszony zarzut potrącenia jest niezasadny wobec nie wykazania przez pozwanego wierzytelności przedstawionej do potrącenia.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy uznał także, że potrącenie było nieskuteczne również z tej przyczyny, że przedstawiona do potrącenia wierzytelność była niewymagalna. Zgodnie z art. 498 kc jedną z przesłanek dopuszczalności potrącenia wierzytelności jest wymagalność obydwu wierzytelności, a ściślej biorąc wymagalność wynikających z nich roszczeń (art. 120 § 1 kc). W piśmiennictwie przyjmuje się, że przede wszystkim to wierzytelność potrącającego powinna być wymagalna, w odniesieniu zaś do wierzytelności przeciwstawnej zachodzi tylko możliwość zaspokojenia. W tej sprawie potrącającym jest pozwany, zatem to jego wierzytelność powinna być wymagalna. Wierzytelność jest wymagalna, jeżeli może być dochodzona przed sądem. Dla roszczeń bezterminowych (tj. jest takich dla których termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania) wymagalność jest konsekwencją wezwania dłużnika do wykonania zobowiązania (art. 455 kc). Roszczenie z tytułu kary umownej jest ze swej natury bezterminowe, więc zgodnie z art. 455 kc staje się terminowe dopiero po

wezwanu dłużnika do wykonania. Pozwany natomiast naliczając powodowi karę umowną poprzez wystawienie noty obciążeniowej nr (...)

z dnia 3.04.2013r. nie wezwał go do jej zapłaty wyznaczając w tym celu termin, tylko jednocześnie złożył oświadczenie o potrąceniu (k. 81) oraz złożył zarzut potrącenia w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 79). Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21.06.2012r. sygn. akt III CSK 317/11 nie wywołuje żadnego skutku złożone oświadczenie o potrąceniu niewymagalnej wierzytelności. Oznacza to, że potrącający powinien złożyć oświadczenie po ziszczeniu się tej przesłanki, a jeśli dokona tego we wcześniejszym czasie musi złożyć ponowne oświadczenie. Wskazane połączenie w tym zarzucie elementów procesowych i materialnoprawnych przemawia za przyjęciem, że brak jednego z tych elementów powoduje bezskuteczność podjętej czynności, a możliwość jej konwalidowania, jako jednostronnej czynności prawnej, jest wyłączona.

Reasumując, skoro pozwany odnośnie należności powoda wynikających

z faktur VAT nr (...)/ (...), (...), (...), (...) zgłosił jedynie zarzut potrącenia, który w ocenie Sądu Okręgowego jest nieskuteczny to powództwo jest zasadne, na mocy art. 750 kc w zw. z art. 734 kc. Objęte pozwem roszczenia dotyczą, bowiem świadczonych na rzecz pozwanego zleconych usług. Umowa pisemna stron, jak wynika z jej treści, ma charakter mieszany i obejmuje sprzedaż urządzenia (art. 535 kc) oraz usługę jego instalacji, montażu oraz uruchomienia (750 kc w zw. z art. 734 kc).

Natomiast w odniesieniu do roszczenia objętego fakturą VAT nr (...) pozwany zarzucił, że wynagrodzenie nią objęte jest przez powoda dochodzone podwójnie, ponieważ zawarte jest w wynagrodzeniu za wykonanie umowy z dnia 1.04.2010r. Podnosząc ten zarzut pozwany obowiązany był udowodnić fakt, że podłączenie maszyn do instalacji odciągu trocin jest uwzględnione w wynagrodzeniu umownym. Pozwany żadnego dowodu na tą okoliczność nie zaoferował, a treść umowy pisemnej tego zarzutu nie potwierdza. Umową tą objęta była sprzedaż urządzenia, jego instalacja, montaż i uruchomienie. Z zeznań powoda wynika, że podłączanie do odciągu trocin dalszych urządzeń było przedmiotem odrębnych zleceń. Mając na uwadze powyższe należność z tej faktury również została uwzględniona w całości na mocy art. 750 kc w zw. z art. 734 kc.

Na zakończenie należy jeszcze odnieść się do zarzutu pełnomocnika pozwanego, złożonego na rozprawie w dniu 25.10.2013r., odnośnie braku uzgodnienia salda przez pozwanego z uwagi na podpisanie tego dokumentu przez osobę nieuprawnioną do reprezentacji pozwanego. Zarzut ten jest przede wszystkim spóźniony (art. 217 § 2 kpc), a po drugie zupełnie gołosłowny. Dokument ten pod firmową i imienną pieczętką pozwanego został jedynie parafowany, a pozwany nie udowodnił, że podpis nie jest jego podpisem. Stąd uznać należy, należności wymienione w uzgodnieniu salda są uznane przez pozwanego. Uznanie to ma charakter uznania niewłaściwego, które zmienia ciężar dowodu. To na pozwanym, więc ciążył obowiązek wykazania, że wierzytelności objęte uzgodnieniem salda nie przysługują powodowi. Pozwany obowiązkowi temu nie sprostał, co dało dodatkową podstawę do rozstrzygnięcia jak w pkt I wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc.

Mając na uwadze, że powód ostatecznie żądał zasądzenia kwoty 88.558 zł, a faktury objęte pozwem obejmują kwotę 88.557,88 zł, powództwo w zakresie różnicy między tymi kwotami oddalono, jako nieudowodnione (art. 6 kc), o czym orzeczono w pkt II wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc

w zw.z art. 108 § 1 kpc i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie ... (Dz.U. nr 163 poz. 1348 z późn. zm.), a na zasądzoną kwotę składa się uiszczony przez powoda wpis w kwocie 4.428 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.617 zł.

O zwrocie niewykorzystanej zaliczki, uiszczonej przez pozwanego na wydatki, orzeczono na podstawie art. 84 w zw. z art. 80 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 z późn. zm.).

Zarządzenie:

1. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego;
2. K.. 2 tyg.